

KATARZYNA BURSKA

Uniwersytet Łódzki, Polska

<https://orcid.org/0000-0002-7693-1472>

Copyright and License: Copyright by Instytut Języka Polskiego PAN, Kraków 2023. This article is published under the terms of the Creative Commons Attribution – NoDerivatives 4.0 International (CC BY- ND 4.0) License (<https://creativecommons.org/licenses/by-nd/4.0/legalcode.pl>).

OPOZYCJA SWÓJ VS. OBCY W DYSKURSIE KIBICOWSKIM – NA PRZYKŁADZIE OKREŚLEŃ STADIONÓW ŁKS-U I WIDZEWA ŁÓDŹ UŻYWANYCH NA FORACH INTERNETOWYCH

Słowa kluczowe: kibice, stadion, swój – obcy, forum internetowe.

STRESZCZENIE

Jedną z płaszczyzn rywalizacji fanów sportu to infrastruktura, jaką dysponują kluby, którym sympatyzują. Celem artykułu jest przybliżenie językowych sposobów opisywania stadionów: własnego i przeciwnika, ze szczególnym uwzględnieniem środków wartościujących. Przykłady pochodzą z oficjalnych forów internetowych kibiców dwóch zwaśnionych łódzkich klubów: Widzewa Łódź i Łódzkiego Klubu Sportowego. Wykorzystano metodę analizy zawartości. Badaniu poddano ponad 8,5 tys. postów, wyodrębniono 180 różnych określeń odnoszących się do stadionu. Językowa kreacja stadionu piłkarskiego na forach internetowych obejmuje informacje na temat jego wyglądu, funkcjonalności, lokalizacji, a przede wszystkim użytkowników, tj. kibiców i zawodników. Elementy te służą wypukleniu opozycji *swój vs. obcy*. Opisuując własny obiekt, kibice zwracają uwagę na jego oficjalne i nieoficjalne nazewnictwo, zastosowane rozwiązania architektoniczne, pojemność stadionu i to, jak się prezentuje. Podczas kreowania obrazu areny sportowej wrogiego zespołu istotne stają się celowe przekształcenia oficjalnych i nieoficjalnych nazw stadionów, podkreślanie nietypowych konstrukcji, estetyka obiektu, skojarzenia z innymi budynkami, ironiczne nawiązania do znanych i powszechnie cenionych stadionów. Nie brak określeń zawierających jawne formy agresji językowej, a także przejawów typowego dla łódzkiego środowiska kibiców posługiwania się sformułowaniami antysemitycznymi. Wyśmiewanie wszystkiego, co jest związane z wrogiem, służy umacnianiu więzi wewnątrz wspólnoty fanów skupionych wokół jednego klubu. Wzajemna nienawiść kibiców Widzewa Łódź i Łódzkiego Klubu Sportowego rzutuje na spolaryzowany obraz stadionów: własnego i wrogiego. Odnotowano zdecydowanie więcej środków służących wyrażeniu oceny negatywnej stadionu rywala niż zaprezentowaniu pochlebnej opinii o własnym obiekcie. Autorzy postów korzystają z wielu sposobów wartościowania: istotną rolę odgrywa nie tylko leksyka, lecz także grafia, nie brakuje środków stylistycznych, zwłaszcza peryfraz i metafor, pojawia się także waloryzowanie na poziomie słowotwórczym. Przez wiele wpisów przewija się ironia. Nierzadko do odczytania motywacji określeń wrogiego klubu wymagana jest wiedza pozajęzykowa.

WSTĘP

Opozycja *swój – obcy*, charakterystyczna dla wielu grup społecznych, odgrywa znaczącą rolę w społeczności kibiców. Fani rywalizują ze sobą na licznych płaszczyznach, jedną z nich jest infrastruktura sportowa klubów. Szczególną wagę przywiązują rzecz jasna do stadionu, gdyż to tutaj mogą gromadzić się, by wspólnie oglądać występy zawodników, dopingować, zarówno słowem, jak i za pomocą efektów wizualnych, czyli tzw. opraw meczowych (w których skład wchodzi m.in. sektorówki, flagowiska czy racowiska), na żywo doświadczając emocji: radości po zwycięstwie i frustracji po przegranej, wreszcie – poczuć się częścią wspólnoty. Nie dziwi zatem, że posiadanie nowoczesnego obiektu sportowego to ważny aspekt dla zawodników i fanów drużyn piłkarskich. Najważniejsze miejsce dla najzagorzalszych kibiców stanowi tzw. młyn, czyli sektor, w którym przez cały mecz prowadzi się doping. Jak wykazano, popularnym zjawiskiem jest efekt nowego stadionu – wyraźne zwiększenie frekwencji na trybunach po oddaniu do użytku nowej areny sportowej (por. Kościółek 2014, 99–116).

Celem artykułu jest przybliżenie językowych sposobów opisywania stadionów: własnego i przeciwnika, ze szczególnym uwzględnieniem środków wartościujących. Materiał egzemplifikacyjny zgromadzono na podstawie analizy zawartości oficjalnych forów internetowych kibiców dwóch łódzkich drużyn piłkarskich: Widzewa i ŁKS-u, którzy – co istotne dla dalszych dociekań – są wobec siebie wrogo nastawieni, a to uwidacznia się także na płaszczyźnie językowej. Oglądowi poddano przede wszystkim wpisy z dwóch wątków: „Stadion ŁKS-u. Dyskusja na temat ostatniego etapu budowy”¹ i „Trela i Zdanowska grabarzami Widzewa”², z rzadka uzupełniono je pojedynczymi przykładami wyekscerpowanymi z innych wątków³. Materiał obejmuje wpisy opublikowane do końca kwietnia 2022 roku. Łącznie przeanalizowano ponad 8,5 tys. postów, udało się wyodrębnić 180 różnych określeń odnoszących się do stadionu. Podjęte rozważania są kontynuacją badań autorki nad językiem kibiców w internecie.

Zjawisko kibicowania podlega dość szczegółowym analizom socjologicznym. W ostatnich latach powstaje też coraz więcej opracowań lingwistycznych, w których badacze przyglądają się sposobom komunikacji w kręgu fanów sportu. Na uwagę zasługują artykuły Izabeli Kęпки podejmujące problematykę językowego przedstawiania przyjaciół i wrogów w przyśpiewkach kibicowskich na przykładzie klubów z Warszawy (Kęпка 2015) i Trójmiasta (Kęпка 2012), a także wartościowania barw klubów piłkarskich w przyśpiewkach (Kęпка 2013). Perswazyjne środki leksykalno-stylistyczne i gramatyczne w napisach na flagach wywieszanych na płotach podczas meczów piłkarskiej ekstraklasy przeanalizował Łukasz Bieszke (2018). W innym opracowaniu (Bieszke 2012) autor ten podjął temat wartości obecnych w hymnach klubowych śpiewanych przed meczami. Oprawy meczowe pod kątem deklarowanych w nich wartości

¹ www.forum.lksfans.pl, 3300 postów.

² <http://www.ewidzew.pl/forum>, 5350 postów.

³ Dostęp do treści zamieszczanych na obu forach możliwy jest tylko dla zarejestrowanych użytkowników.

badala z kolei Katarzyna Gileta-Klepka (2015). Subkulturę kibiców piłkarskich, w tym sposoby komunikacji językowej, opisała Ewa Kołodziejek (2015, 2016). Różne formy komunikacji kibiców, tj. wpisy na forach internetowych, wlepki, napisy w przestrzeni miejskiej, hasła skandowane lub wywieszane na stadionach, a także przekazy medialne wzięła pod uwagę Beata Grochala (2021), analizując dyskurs wykluczenia w sporcie. Dwa ekspresywizmy charakterystyczne dla stadionowego języka nienawiści – tj. *pies* i *żyd* – stały się przedmiotem rozważań Kazimierza Sikory (2019).

Mimo że w Łodzi mają swoją siedzibę dwa cieszące się renomą kluby piłkarskie, jeszcze na początku drugiej dekady XXI wieku w mieście nie było nawet jednego nowoczesnego stadionu. W ostatnich latach uległo to zmianie: najpierw, w sierpniu 2015 roku, ŁKS doczekał się budowy jednej [*sic!*] trybuny, następnie 18 marca 2017 roku otwarto nowy stadion przy al. Piłsudskiego, na którym swoje spotkania rozgrywa Widzew, wreszcie 22 kwietnia 2022 roku kibice Łódzkiego Klubu Sportowego mogli przyjść na pierwszy mecz odbywający się na pełnym, rozbudowanym o kolejne trzy trybuny obiekcie przy al. Unii Lubelskiej. Współczesny wygląd, ale i historia obu obiektów odzwierciedlone zostają w określeniach, jakimi posługują się fani. Na jakie elementy rzeczywistości pozajęzykowej zwracają uwagę kibice, opisując stadion na forach internetowych? Jakich określeń zastępczych używają? Po jakie zabiegi językowe sięgają, by – z jednej strony – wyeksponować walory swojego obiektu, z drugiej zaś – zdegradować arenę sportową przeciwnika?

1. OBRAZ WŁASNEGO STADIONU

1.1. Stadion i jego synonimy poprzedzone zaimkami

E. Kołodziejek (2005, 109) podkreśla: „Wspólnota kibiców zbudowana jest na opozycji *swój-obcy* [...]. Opozycja ta jest podstawą do samookreślenia się grupy”. Najwyraźniejszym środkiem uwypuklenia przeciwstawienia *my* – *oni* w wypowiedziach forumowiczów jest poprzedzanie wyrazu *stadion* (i jego synonimicznych odpowiedników, np. *obiekt*) zaimkami *nasz* w odniesieniu do własnego elementu infrastruktury sportowej i *ich* w celu wyodrębnienia stadionu przeciwnika. Jak zauważa Maria Peisert (2004, 100):

Opozycja *swój-obcy* należy zapewne do najstarszego sposobu charakteryzowania człowieka, w którym *swój* znaczy: *jest lepszy, wartościowszy*, w przeciwieństwie do *obcego*, który stoi niżej w hierarchii konkretnej grupy i *jest mniej wartościowy, gorszy*.

Podkreślanie wspólnotowości eksponowane jest we wpisach⁴:

*Dzisiaj przejeżdżając obok **naszego stadionu** zauważyłem już konkretne zbrojenie wystające z ziemi od strony południowej (Ł);*

⁴ Wszystkie posty przytoczono w oryginalnej postaci.

*Liczę na ruszenie tematu rozbudowy **naszego stadionu** do 25 tys. (W);*

*Powiem szczerze patrzę na zdjęcia jak powstaje **ich obiekt** i będzie to kozacki stadion (w porównaniu do **naszego**) [...] (W).*

Zdarza się, że zaimiek dzierżawczy *nasz* zapisywany jest od wielkiej litery, co ma podkreślać przynależność i wyrażać pozytywne uczucia piszącego. Oczywiście nie można wykluczyć, że pisownia taka wynika z nieznajomości reguł ortograficznych, jednakże częstotliwość i powtarzalność tego zjawiska pozwalają zakładać, że jest to zabieg celowy. Czasem dodatkowo słowo *stadion* również wyróżnione jest majuskułą:

*Nikt nie wspomniał ale na budowę **Naszego stadionu** zawital dorodny żuraw (Ł);*

*Fajnie, gdyby podróżni z okien pociągów oglądali **Nasz Stadion** [...] (Ł);*

*Idą święta, a za niedługo otwarcie **Stadionu** (Ł);*

*pogrubiona fraza w naszych barwach na tle **naszego Stadionu** 😎 (W).*

Obok neutralnych wyrazów jak *stadion* i *obiekt* zaimkom dzierżawczym towarzyszą także nacechowane określenia. Pozytywne konotacje wywołuje posługiwanie się rzeczownikiem *dom*, mającym eksponować znaczenie stadionu. Co ważne, wyraz ten używany jest tylko w celu nazwania własnej areny:

*Jestem pod wrażeniem nawet dziś ekipa budowała **nasz dom** 🏠 (Ł).*

W jednym z postów dokonano hiperbolizacji, obudowując ten leksem przydawkami podkreślającymi uczucia towarzyszące budowie stadionu. Dodatkowo cały związek wyrazowy został zapisany wielkimi literami, co ma potęgować dodatnie wartościowanie:

*Nie róbmy z **Naszego Upragnionego Dawno Oczekiwanego Domu** – koncertu życzeń czyli wieś tańczy wieś śpiewa. (Ł).*

1.2. Oficjalna nazwa i jej przekształcenia

Nadanie w 2021 roku stadionowi przy al. Unii Lubelskiej imienia Władysława Króla przyczyniło się do jej upowszechnienia na forach. Kibice ŁKS-u posługują się zredukowaną o imię formą *Stadion Króla*, czasem poprzedzoną zaimkiem *nasz*:

*[...] ważne żeby spowodować, iż dokona zakupu bilet/karnet i się na **naszym Stadionie Króla** znajdzie (Ł);*

*[...] ale to już było walkowane i z tym poczekajmy do otwarcia **Stadionu Króla** (Ł).*

W poście porównującym obie areny w celu podkreślenia wyższości własnego obiektu użyto zapisu nazwiska będącego częścią nazwy własnej wersalikami:

Jak już pisałem stadion somsiadow to takie „szczęki” przy stadionie KRÓLA (Ł).

Raz odnotowano angielski odpowiednik, który prawdopodobnie miał dowartościować obiekt, wskazać, że jego walory wpisująby się w międzynarodowe standardy:

KING'S STADIUM (Ł).

1.3. Nieoficjalna nazwa *serce Łodzi*

Serce Łodzi to nieoficjalna nazwa, której chętnie używają kibice Widzewa na określenie swojego obiektu. Została ona upamiętniona choćby w przyspiewce „Serce Łodzi bije właśnie tu”, a także umieszczona na banerze wokół stadionu. Mirosław Bańko (2009, 195) podkreśla, że *serce* to „składnik peryfraz odnoszących się do miejsc najważniejszych na danym obszarze”. Umieszczając w wyrażeniu omownym nazwę miasta, fani klubu z al. Piłsudskiego sugerują dominację swojej drużyny w Łodzi. Zdarza się, że podkreślają odrębność za pomocą zaimków dzierżawczych. Dodatkowym sposobem waloryzacji jest posłużenie się połączeniem *ikona miasta* (*ikona* ‘rzecz lub osoba będąca symbolem czegoś’ SJP PWN), sugerującym, co symbolizuje ta nieformalna nazwa:

*Nie liczymy na choćby jedną złotówkę na jakiegokolwiek inwestycje związane z **Sercem Łodzi** (W);*

*Tak czy inaczej efektem działań tych ludzi jest **Nasze nowe Serce Łodzi** (W);*

[...] 50 tys. na promocje **Serca Łodzi (ikony miasta)** (W).

W innym wpisie forumowicz wyjaśnia, jak należy interpretować to miano, zestawia je z peryfrazą przypisywaną drugiej łódzkiej drużynie:

*Między „Serce Łodzi” a „Reprezentanci łodzian” jest bardzo duża różnica. **Pierwsze mówi o miejscu tętniącym życiem, gorącym, które gromadzi wokół siebie mnóstwo ludzi itp. jest pewną formą przemożności i tutaj zdecydowanie ta fraza na Widzewie się wybroni** (W).*

Kibice ŁKS-u twierdzą, że to oni po raz pierwszy użyli określenia *serce Łodzi*, zarzucając fanom Widzewa skopiowanie ich pomysłu. Na dowód przytaczają artykuł z „Przeгляду Sportowego” z 1927 r. zatytułowany „Ł.K.S. – serce sportu Łodzi”, a także pierwszy wers piosenki „ŁKS-em bije serce Łodzi” (Kuczmera 2019). We wpisach na forum obudowują owo wyrażenie omowne przydawkami *sportowe*, która ma wskazywać, w jakim obszarze ich arena jest najlepsza w mieście, a także *prawdziwe*, eksponującą autentyczność i jednocześnie wskazującą, że obiekt rywala to imitacja:

*Dodatkowo zrzuta na kibicowski bilbord, który stanie na wschodzie Łodzi z głównym motywem przewodnim o **prawdziwym Sercu Łodzi** (Ł);*

To jest Sportowe Serce Łodzi, stadion Łódzkiego Klubu Sportowego! (Ł).

Podkreślają, że stadionem tym powinna się szczyścić cała Polska środkowa:

Serce Łodzi, Duma centralnej Polski! (Ł).

1.4. Określenia eksponujące (nietypowe) rozwiązania architektoniczne

Rzadko zdarza się, by fani zwracali we wpisach uwagę na niedostatki własnego obiektu. Takim mankamentem była obecność tylko jednej trybuny przy al. Unii Lubelskiej. Sympatycy ŁKS-u odwołują się do niekompletności stadionu, za pomocą złożenia *jednotrybunowiec* wskazują, że jest to gorsze rozwiązanie niż pełnowymiarowy obiekt:

Jednotrybunowiec lepszy bo tańszy w utrzymaniu? (Ł).

W podobnych kontekstach umieszczane są sformułowania *stadion z jedną trybuną* czy *wiata*, to ostatnie wprost nazwane zostaje przez internautę *parodią*:

Pełna zgoda, jednak od 10 lat gramy na stadionie z jedną trybuną a to niesie i niosło za sobą konsekwencje [...] (Ł);

Wreszcie wychodzimy z parodii pod tytułem „wiata” (Ł).

1.5. Określenia eksponujące wygląd stadionu i jego funkcjonalność

Co oczywiste, na forach nie brakuje przejawów pozytywnego wartościowania wyglądu swojego obiektu⁵. Reprezentatywne walory rozbudowanego stadionu Łódzkiego Klubu Sportowego zaakcentowano, posługując się peryfrazą *sportowa wizytówka Łodzi*. Dzięki temu informuje się, że jest on lepszy nie tylko od piłkarskiej areny lokalnego przeciwnika, lecz także innych obiektów sportowych zlokalizowanych w mieście:

Jako, że po wieeeelu latach wyczekiwania, przepychanek i walki sytuacja ze sportową wizytówką Łodzi zaczyna wreszcie wchodzić w decydującą fazę [...] (Ł).

Często przewijającym się na lksfans.pl odpowiednikiem nowego stadionu jest *perłka*, wyraz ten kumuluje pozytywne treści (por. *perła* ‘o kimś lub o czymś szczególnie wyróżniającym się, znakomitym’ SJP PWN):

A w ogólnopolskich mediach cisza na temat naszej perelki (Ł);

⁵ Przez wiele wpisów przewijają się wartościujące leksemmy mające podkreślać wygląd i estetykę oddanego do użytku w kwietniu 2022 roku obiektu przy al. Unii Lubelskiej, np. *ładny, wspaniały, kapitalny, piękny*. Ze względu na ograniczoną objętość artykułu zostały one pominięte w analizie.

Nasza Perelka (Ł);

Od lat 80 uwielbiałem nasz stary stadion i mam ku**a teraz psioczyć na tę perelkę z powodu napisu? (Ł).

Internauci eksponują w postach również kompletność obiektu w opozycji do stadionu składającego się z tylko jednej trybuny:

W końcu gramy na stadionie z prawdziwego zdarzenia przy normalnym oświetleniu, wygląda to mega fajnie (Ł);

[...] *5 lat przed nami dostali pełnoprawny obiekt i oni coś pitoła o braku równego traktowania, kabaret* (Ł).

Kibice przywiązują szczególną wagę do infrastruktury, w tym wielkości obiektu. Fani Widzewa wykorzystują operator gradacji *za*, by zwrócić uwagę na niewystarczającą – ich zdaniem – pojemność stadionu przy al. Piłsudskiego. Jadwiga Puzynina (1992, 117) wskazuje:

Przysłówki *zbyt, nazbyt, za, zanadto* [...] mówią o tym, że denotatowi wyrazu określonego przez przymiotnik przysługuje jakaś cecha (tym przymiotnikiem wyrażana) w stopniu większym, niż to by było z jakichś względów dobre. Te „względy” mogą być różnej natury, mamy tu więc do czynienia z ogólnym znaczeniem tego, co jest lub nie jest *dobre* (Puzynina 1992: 117).

Zabieg ten odnotowano w przykładach:

Zdecydowanie za mały stadion i tak wyszarpany z gardła... (W);

Mamy za ciasny stadion [...] (W);

Nam dali za mały stadion i bubel ośrodek a im złote klamki (W);

[...] *da się to zrobić nawet przy tym naszym nie za wielkim stadionie* (W).

W wypowiedziach sympatyków Widzewa pojawia się także słowo *kurnik*⁶, jednakże tylko w odniesieniu do starego stadionu, dodatkowo poprzedzone jest przymiotnikiem *zdezelowany*, uwypuklającym stan ówczesnej infrastruktury sportowej:

z takim podejściem dalej byśmy grali na zdezelowanym kurniku... (W).

2. OBRAZ STADIONU PRZECIWNIKA

2.1. Stadion i jego synonimy

W odniesieniu do stadionu wrogiego klubu używa się zaimka *ich*, który ma wyeksponować dychotomię *my – oni*:

⁶ Por. rozważania na s. 267.

*Gdy powstał **ich stadion** miasto wprowadziło dofinansowanie na wynajem obiektów (Ł);*

*Do tego dodać należy boisko treningowe przy **ich stadionie** (W).*

Oznaką deprecjacji może być zapis w cudzysłowie, sugerujący, że nadawca posługuje się ironią. W ten sposób zostaje wyśmiane nietypowe rozwiązanie architektoniczne, tj. stadion z jedną trybuną:

*Świadczy o tym ostatnie spotkanie ŁZPN na **ich „stadionie”** (W).*

Oprócz zaimków dzierzawczych funkcję wyodrębniającą pełnią zaimki wskazujące:

*Dopiero po prezentacji podświetlenia **tamtego stadionu** rozpęta się „malutka” burza na tym forum.....*

(W).

2.2. Przekształcenia oficjalnej nazwy

Na forum Widzewa ani razu nazwa stadionu ŁKS-u nie wystąpiła w oficjalnej formie, dostrzeżono za to kilka deprecjonujących modyfikacji. Po pierwsze, użyto małych liter, co ma być wyrazem pogardy:

*No chyba że **stadion króla** to już nie jest obiekt miejski, a klubowy to w ogóle nie mam pytań (W).*

Po drugie, nazwisko Król uległo deminutywizacji, co sprawiło, że jest tożsame z apetywem; zabieg taki ma na celu zdegradowanie areny rywała:

*Jak nie to do widzenia – **stadion królika** będzie jeszcze lepszy (W).*

Ponadto nazwa została rozszerzona o przydawki, które mają wyśmiewać wyobrażenia kibiców drużyny z przeciwnej części miasta o potędze ich stadionu. Zestawienie *Król Wszechświata*, z pozoru nawiązujące do tytułu używanego przez władców starożytnej Mezopotamii bądź do Jezusa Chrystusa i uroczystości obchodzonej w ostatnią niedzielę roku liturgicznego, ma *de facto* charakter ironiczny:

*To na **nowym, złotym stadionie im. Króla Wszechświata** będą mieć co im pasuje do szczęścia (W).*

Podobnie jest z formą *stadion króla Chrobrego*; znajdziemy w niej aluzję nie do pierwszego koronowanego króla Polski, lecz do zespołu Chrobry Głogów, który wygrał mecz z Łódzkim Klubem Sportowym podczas inauguracji rozbudowanego obiektu 22 kwietnia 2022 roku. W ten sposób internauta podkreślił, że mimo rozgrywania spotkania na swoim stadionie piłkarze ŁKS-u musieli uznać wyższość rywała:

*Dzisiaj chyba cały UMŁ celebrował i wrzucał swoje foty ze **stadionu króla Chrobrego** (W).*

Kibice Widzewa posłużyli się również obco brzmiącym, stylizowanym na język hiszpański odpowiednikiem oryginału. Wspomnienie o lokalizacji w pobliżu dworca i otoczenie leksykalne wskazują, by traktować post ironicznie:

Inaczej niech wypierdalają na estadio⁷ del rey (stadion króla) pod kaliskim [...] (W).

2.3. Przekształcenia nieoficjalnej nazwy

Sympatycy ŁKS-u, nie chcąc posługiwać się używaną przez lokalnych rywali nieformalną nazwą stadionu *serce Łodzi*, dokonali jej przekształcenia. W miejsce inicjalnego składnika wprowadzili zbliżony fonetycznie, mający identyczny nagłos wyraz *serdel*, definiowany w słowniku slangu Miejski.pl jako 'Słowo używane do określenia **otylej osoby**' (SS). Prawdopodobnie to jednak nie tę cechę chcieli wyeksponować internauci, istotniejsze wydają się bowiem skojarzenia semantyczne ze słowem *parówka*, a to właśnie tym znieważającym określeniem nazywani bywają kibice i piłkarze Widzewa (por. Burska 2020). Peryfrazą *serdel Łodzi* bywa na forach zredukowana wyłącznie do członu *serdel*:

*Pocieszę Was że knajpka w **Serdlu Łodzi** być może niedługo się zawinie 🍷 (Ł);*

*Co do restauracji wg mnie powinniśmy poszerzać bazę klientów i nie ograniczać się do samych naszych kibiców, czego przykładem tylko może być **serdel** (Ł).*

2.4. Określenia eksponujące (nietypowe) rozwiązania architektoniczne

Wiele alternatywnych określeń stadionu bazuje na odwoływaniu się do jego cech charakterystycznych. Przy obrazowaniu obiektu przeciwnika kibice koncentrują się na tych elementach, które – przynajmniej ich zdaniem – odbiegają w jakiś sposób od normy lub nie prezentują się dobrze. Funkcjonująca do niedawna specyficzna konstrukcja na stadionie ŁKS-u, tj. trybuna tylko po stronie zachodniej, przyczyniła się do tego, że w użytku są leksemy *wiata*, *taras* i *amfiteatr*, mające podkreślać nietypowe rozwiązanie architektoniczne i eksponować podobieństwo wizualne do przytoczonych obiektów:

*Żona przejeżdżała al. unii o 13:30 to mi mówiła że tam pół **tarasu** było wolne (W);*

*Tzn. co wynajem **wiaty** jest droższy niż całego naszego stadionu? (W);*

*Bardziej chodziło mi o to, że srodkiem z wielkoszosci inwestycji sa przesuwane na **amfiteatr** 😊 (W).*

⁷ Hiszpańskie słowo *estadio* nierzadko pojawia się w wypowiedziach internautów na określenie własnego stadionu, np. *Kazdy chętnie pogrzeje się w blasku Widzewa przy 18 kołach na **estadio**... [...] (W); Wczoraj wieczorem jechałem na Falę i nad **estadio** unosila się przedziwna żółta poświata... (Ł).*

We wpisach na forum Widzeva niejednokrotnie kładzie się akcent na brak trzech pozostałych przestrzeni dla kibiców, które są zwykle obecne na wszystkich stadionach. Służą temu zdrobnienia (*trybunka*), a także zwroty obcojęzyczne lub na takie stylizowane (*OneStand Stadium, unotribuno*):

[...] możliwe że nawet tej **trybunki** by nie zapelnili (W);

Jak dobrze pamiętam to nasz stadion 126 mln, sąsiadek „**unotribuno**” 112 mln (W);

Mym oczom ukazuje się kalendarz obejmujący Atlas Arenę, **OneStand Stadium** i nasz, Widzewski stadion (W).

Internauci rozbudowują przytoczone wyżej określenia o przydawki, które mają być wyrazem ironii (*śmieszna trybuna, super wiata*), a także akcentują niegospodarność budujących (*najdroższa trybuna w Europie*), niedostatki obiektu (*jedna trybuna bez oświetlenia przy al. Unii*) czy małą wartość (*gównno z jedną trybuną*):

[...] nie potrafią zapelnić tej **śmiesznej trybuny** (W);

Oczywiście dodając już wywalone wcześniej pieniądze na **super wiatę** [...] (W);

[...] klaskaliśmy, kiedy wybudowano **najdroższą trybunę w Europie**, po ciemnej stronie Łodzi (w przeliczeniu na krzeselko) [...] (W);

Od początku.....od kwoty wydanej na tą **jedną trybunę bez oświetlenia przy Unii** (W);

Wieksza kasa na to **gównno z jedną trybuna** niz na cały stadion (W).

Charakterystyczne jest to, że w momencie rozbudowy obiektu ŁKS-u na forum Widzeva nie posługiwano się wyrazem *stadion*, lecz połączeniem leksykalnym *trzy trybuny*:

co do głównego przetargu na **3 trybuny** (W).

2.5. Określenia eksponujące wygląd stadionu i jego funkcjonalność

Stadion przy al. Piłsudskiego wieńczy dach składający się z blach trapezowych, element ten eksponują w postach fani ŁKS-u, podkreślając w ten sposób, że prezentuje się on mało estetycznie. Na forum znajdziemy zatem potoczne słowo *blaszak* ('przedmiot zrobiony z blachy' SJP PWN), deprecjonujące złożenie *blachogównno* (z określeniem lokalizującym *na wschodzie*), a także będący efektem deonimizacji *blachotrapez*, który nawiązuje do firmy produkującej pokrycia dachowe, będącej partnerem klubu; tu ma wskazywać, czym pokryta jest konstrukcja:

[...] trybuny mamy jednak wyższe niż te na **blaszaku** (Ł);

Albo co gorsza jak to **blachogówno na wschodzie**... (Ł);

[...] *od strony aleja Piłsudskiego na blachotrapezie jest i herb kapusta i nazwa klubu który tam gra?* (Ł).

Nie brakuje wielowyzrazowych połączeń, których elementem jest przymiotnik *blaszany*. Wizualne aspekty zostały zaakcentowane w rozbudowanej konstrukcji: *blaszany twór przypominający hipermarket, na którym gra klub z Byczyny*⁸, z kolei w zestawieniu *blaszany kurnik* znajdziemy określenie przynależne do poprzedniego stadionu Widzewa, tj. *kurnik*, które nawiązuje do potocznego znaczenia tego słowa ('nędzny, lichy budynek' SJP PWN):

A tobie naprawdę podoba się blaszany twór przypominający hipermarket, na którym gra klub z Byczyny? (Ł);

Mnie gówno obchodzi ten blaszany kurnik na Piłsudskiego [...] (Ł).

Warto zaznaczyć, że funkcjonuje również samo słowo *kurnik*⁹ na określenie tego stadionu, nieobudowane dodatkowymi przydawkami:

Telebimy powinny być takie same jak na kurniku 25 m² [...] (Ł).

Za pomocą połączenia *bieda arena* internauci chcą wyeksponować względnie małe koszty budowy stadionu przy al. Piłsudskiego, co jednak doprowadziło do tego, że obiekt nie zachwyca wyglądem:

Ale bieda arena to już na wyłączność widzewu? (Ł).

Wspomniane wyżej wizualne podobieństwo stadionowej konstrukcji do sklepu wielkopowierzchniowego przyczyniło się do spopularyzowania form *tesco Arena* czy *dyskont*:

Ty czerwona dziwko idz na swoja tesco arena sie brandzlowac smieciu z parzczewa (Ł);

[...] *żeby branding naszego stadionu nie wyglądał jak branding dyskontu* (Ł).

Kibice Widzewa, świadomi funkcjonowania tych zastępników, tworzą alternatywne określenia obiektu przeciwnika mające imitować prawdziwą nazwę. *Biedronka Arena*

⁸ Nacechowane ujemnie jest tu także wskazywanie na tymczasową lokalizację. „W 2015 r. w związku z zamknięciem stadionu w Łodzi i budową nowego obiektu Widzew rozgrywał swoje mecze na stadionie położonym w Centrum Turystyki i Rekreacji w Byczynie – wsi położonej w gminie Poddębice. Do dziś wyśmiewają to zwolennicy ŁKS-u, wciąż posługując się tą lokalizacją we wpisach poświęconych rywalowi” (Burska 2020, 103).

⁹ Słowem tym określane są też inne stadiony niespełniające wymagań XXI wieku ani oczekiwań kibiców, np. Rakowa Częstochowa. Co ciekawe, pojawiło się ono także na forum Widzewa Łódź: [...] *na tak dużym kurniku w życiu nikt nie poczuje potrzeby kupienia karnetu z powodu „bo się wszystkie rozejdą i nie dam rady wejść na mecz”*. (W)

w tym przypadku nawiązuje nie tyle do wyglądu stadionu, ile do powierzchni komercyjnych, w tym handlowo-usługowych, oferowanych najemcom. Jak sugerowali inter-nauci, jednym z zainteresowanych miała być sieć popularnych sklepów:

A w ogóle z nas się śmieją, że mamy stadion Tesco a za chwile wyjdzie, że to oni mają Biedronka Arenę (W).

Jako efekt wyśmiewania się z kształtu herbu Łódzkiego Klubu Sportowego należy odebrać nazwę *Tampon Arena*. U podstaw leżało podobieństwo używanego w przeszłości przez jakiś czas klubowego emblematu do środka higieny osobistej u kobiet, następnie określenie to zostało przeniesione na stadion:

Zobaczycie, że ta ich TAMPON ARENA skończy jak sukcesja (W).

Kreując obraz stadionu, forumowicze próbują zestawiać elementy infrastruktury z odwołaniami do rzeczywistości. W ten sposób powstała nazwa *Pandemia Arena*, obrazuje ona rozkład krzesełek na trybunach przy al. Unii Lubelskiej – duże odstępy przywołują na myśl jedno z obostrzeń obowiązujących podczas pandemii COVID-19, tj. dystans społeczny. Co interesujące, nazwa ta przywołana została na forum ŁKS-u jako ta używana na stronie przeciwnika:

*Krzesełka w dużych odległościach od siebie, to jakaś komedia. Przynajmniej tzw dystans społeczny będzie zachowany, więc już mają nazwę: **Pandemia Arena** (Ł).*

Na forum Widzewa można odnaleźć wspomniany już wcześniej leksem *perelka* odnoszący się do stadionu ŁKS-u, jednak umieszczenie go w cudzysłowie obok dużej kwoty wydanej na budowę oraz wyrażenia lokatywnego, w którym nazwa ulicy została skontaminowana z wulgaryzmem, sprawia, że należy odbierać go prześmiewczo:

Ty się cieszą że nam nie jebnęli takiej siatki jak na „perelce” za 240 mln zł na al. chujni 2 (W).

Ujemna waloryzacja uwidacznia się w określeniach *gruzowisko* i *da gruz*. Są to nawiązania do funkcjonującej wcześniej szyderczej nazwy *Estadio da Gruz*¹⁰, mającej oddawać stan dawnego obiektu przy al. Unii Lubelskiej:

Na gruzowisku teraz świecą bo tam jeszcze jeden mecz ma się odbyć zimą i oni zaczynają rundę miesiąc wcześniej niż My (W);

Jak mieli da gruz, tak będą mieli (W).

Niedostatki podkreślane są z wykorzystaniem nacechowanych negatywnie leksemów *bubel*, *koszmarek* czy *grzyb*. By nie było wątpliwości, do którego obiektu się odnoszą,

---

¹⁰ *Estadio da Gruz* to onimiczna gra z nazwą stadionu Benfiki Lizbona – *Estadio da Luz*.

obudowane są przydawkami wskazującymi na klub (*widzewski*) oraz rozmieszczenie na obszarze miasta (*wschodni, na wschodzie*):

[...] *kolejna rzecz, która wyróżnia nasz stadion bardziej od wschodniego bubla* (Ł);

Jak dla mnie to nasz stadion może mieć mniej miejsc od widzewskiego grzyba (Ł);

miasto to raczej nie ma wyjścia poprzez zgodę na ten koszmarek na wschodzie (Ł).

Przedmiotem rywalizacji kibiców jest też liczba osób gromadzących się na meczach. Fani Widzewa za pomocą peryfrastycznych określeń uwydatniają małą frekwencję na obiekcie wrogiej drużyny. O ile połączenie leksykalne *stadion bez kibiców* składa się z wyrazów neutralnych, o tyle w sformułowaniu *gówno z garstką kibiców* mamy do czynienia z dwoma wartościującymi określeniami, tj. wulgaryzmem eksponującym nieistotność oraz zdrobnieniem *garstka* mającym informować o małej liczbie widzów zainteresowanych spotkaniami rywala:

fajnie jakby Mosty Łódź nie przystąpiły do przetargu na dobudowanie 3 trybun „stadionu bez kibiców”
[...] (W);

[...] **HAJSIK NA GOWNO Z GARSTKA KIBICOW MUSI SIE ZNALEZC !** (W).

2.6. Określenia zawierające odniesienia do innych obiektów

Popularnym sposobem wartościowania jest zestawianie dwóch obiektów, które mają jakieś punkty styczności, w analizowanych przypadkach – powoływanie się na słynne i podziwiane stadiony. Choć w opracowaniach podkreśla się, że dzięki temu mniej znane denotaty są nobilitowane (por. Straś 2001, 104; Rutkowski 2007, 220), to zgromadzone przykłady pokazują, że zabieg ten ma wskazywać, iż arena rywala nigdy nie osiągnie poziomu pierwowzoru. Widzewiacy prześmiewczo mianują stadion ŁKS-u *Maracaną*, nawiązując w ten sposób do sławnego stadionu w Rio de Janeiro, który w latach świetności mógł pomieścić nawet 200 tys. widzów, a także *Wembley*, odnosząc się do znanego angielskiego stadionu, na którym swoje mecze rozgrywa drużyna narodowa Anglii:

Śmiałyśmy się z jednej trybuny, to użyły tego jako argumentu do rozbudowy swojej maracany (W);

Dla nas nic się nie zmienia, a oni niech się martwią, jak za chwilę zapłacić wyższą stawkę za swoje wembley [...] (W).

Na forum Widzewa odnotowano jeszcze jedną nazwę – *Teatr Marzeń*. Jest to nawiązanie do nieoficjalnej nazwy, jaka jest przyporządkowana Old Trafford, stadionowi Manchesteru United, drugiemu pod względem wielkości w Wielkiej Brytanii:

[...] *dokończenie tego teatru marzeń* [...] (W).

Do deprecjacji wykorzystuje się także powiązania z innymi obiektami. Jeszcze w pierwszej dekadzie XXI wieku na stadionie ŁKS-u funkcjonowało targowisko, tłumnie odwiedzane nie tylko przez mieszkańców Łodzi. Mimo przeniesienia bazaru w inne miejsce do dziś określenie to przewija się we wpisach internetowych na określenie stadionu:

A może to piszczy od tych lamp, co to są na bazarze 🤔 (W).

2.7. Określenia z jawnymi formami agresji językowej

W wielu opisach areny sportowej konkurenta obecne są elementy, których głównym celem jest zdeprecjonowanie przeciwnika. Używając słownictwa znieważającego, autorki wpisów posługują się jawnymi formami agresji językowej. W tej grupie można umieścić leksem *grajdołek*, będący zdrobnieniem od opatrzonego w słownikach kwalifikatorem *lekceważący* wyrazu *grajdoł* ‘zapadła wieś lub prowincjonalne miasteczko’ (SJP PWN):

*[...] czy one będą w stanie swój **grajdołek** wypełniać w takim stopniu, jak My? (W).*

Nacechowanie negatywne niosą wyrazy związane ze sferą seksualną, często używane na forach. Oba stadiony nazywane są przez kibiców przeciwnych drużyn *kurwidółkami* (wulg. ‘miejsce, gdzie są prostytutki’ SJP PWN) bądź *kurwimi dołami*:

*[...] przydałby się nasze lampy które są na **kurwidółku**.. (Ł);*

*U Nas na stadionie są cztery, z tego co widziałem to na uległej bądź **kurwim dole** są dwa (Ł);*

*[...] będą chcieli zobaczyć ich nowy **kurwidolek** [...] (W).*

Brak szacunku można także wyrazić, umieszczając w nazwie stadionu leksemy z pola semantycznego związanego z oddawaniem moczu. Jak zauważa M. Peisert (2004, 72): „Słownictwo skatologiczne [...] może być w dużej mierze werbalizacją pierwotnie czynnych zniewag, polegających na obrzucaniu przeciwnika fekaliami, oblewaniu uryną, opluwaniu itd.”. *Uryna arena* (pojawiająca się czasem w zredukowanej postaci *Uryna*), *szczoach arena* i *stadio-obszczymur* to obraźliwe związki wyrazowe używane przez forumowiczów. Mogą one odzwierciedlać rzeczywistość – nawiązywać do niechlubnych zachowań kibiców ŁKS-u i fetoru unoszącego się w tunelu prowadzącym na stary stadion:

*k***a wlażyłem Polsat sport i taka bryndza na **szczoach arenie** ze ja pierdole 🤔 [...] (W);*

*[...] zniechęcanie do chodzenia na **Uryna Arene** i robienia tam dnia moczowego (W);*

*[...] wszystko ma być na **stadio-obszczymur** (W);*

*Nie przypadkiem takie akcje dzieją się w sytuacji otwarcia **Uryny** [...] (W).*

Do czynności fizjologicznych nawiązuje się także poprzez wykorzystywanie na określenie stadionu nazw przedmiotów służących do oddawania moczu i kału. I tak obiekt *Widzewa* mianowany jest *sedesem łodzi*¹¹, z kolei arena po przeciwnej stronie miasta – *klozetem* bądź *nocnikiem*:

Jakby nie było ich fenomen wysrał sie po otwarciu sedesu łodzi! (Ł);

Pieknie wygladalo zdjecie ponoramiczna tego klozetu (W);

Mam nadzieję, że pierwszego gola na tym ich nowym nocniku strzelą przyjezdni (W).

2.8. Określenia wykorzystujące retorykę antysemicką

W dyskursie kibicowskim Łodzi wyraźnie obecna jest retoryka antysemicka¹². W opracowaniach podkreśla się, że posługiwanie się etykietą Żyda działa w obu kierunkach (por. Kucia, Wilczyńska 2014, 183; Burski 2015, 234; Sikora 2019, 84; Burska 2019, 68). Marek Kucia i Bogna Wilczyńska (2014, 191), analizując semantykę słowa *Żyd* w wypowiedziach kibiców, konstatują:

W stadionowym kontekście odrywa się ono od swoich pierwotnych znaczeń. Według deklaracji kibiców nie odnosi się ani do Żydów – wyznawców judaizmu, ani do Żydów – członków narodu żydowskiego, lecz do kibiców drużyny przeciwnej.

W zgromadzonym materiale za pomocą przydawek wskazuje się, do kogo przynależy wrogi stadion. Popularnym zabiegiem jest kontaminacja powstała ze skrzyżowania nazwy własnej *Widzew* i leksemu *żyd*, jednoznacznie informująca, do którego klubu należy ją odnieść:

My też jesteśmy miejskim klubem, wkońcu jesteśmy Łódzkim Klubem Sportowym czyli miejskim. A tamci jakiś żydzew to i stadion jest żydzewski (Ł).

Internauci posługują się alternatywnymi, synonimicznymi określeniami słowa *Żyd*, nierzadko odwołującymi się do funkcjonujących stereotypów czy cech przypisywanych tej nacji. Nawiązania do kultury żydowskiej odnajdziemy w połączeniu *koszerny stadion*:

[...] *pojemność koszernego stadionu ma być identyczna jak naszego* (W).

Za szczególnie wstydlivy Dorota Zdunkiewicz-Jedynak (2021, 55) uznaje leksem *parch*, eksponując jego funkcję: „Określenie to odniesione do człowieka, podobnie jak

¹¹ Za każdym razem wyraz ten w wymienionym połączeniu zapisywano na forum od małej litery, kontekst wskazuje jednak, że chodzi tu o miasto, a zatem powinna pojawić się wielka litera. Być może połączenie to ma także być prześmiewczym przekształceniem przytoczonej wcześniej nieoficjalnej nazwy *serce Łodzi*.

¹² Analizie określeń antysemickich używanych na omawianych forach poświęcony został osobny artykuł (zob. Burska 2019). Tam też wyjaśniono przyczyny tego zjawiska.

inne wyrazy o pierwotnym znaczeniu mającym związek z chorobami (por. *cholera*), jest jawnie obraźliwe”. W badanym materiale odnaleziono przydawkę przymiotną *parchaty*, która dookreślała wyraz *obiekt*, a także neologizm *parchowie*:

*W sprawach związanych z **parchatym** obiektem miasto jest nad wyraz elastyczne z wydawaniem miejskich pieniędzy 😏😏 (W);*

*Raz że byłby większy od **parchowia** przez co byłby częściej wykorzystywany w przypadku przeróżnych wydarzeń, no i dwa że mielibyśmy większe możliwości w przypadku topowych spotkań jak derby czy mecz z leglą (Ł).*

Kibice udzielający się na obu forach tworzą także alternatywne nazwy stadionu, których podstawą są leksem *żyd* i jego bliskoznaczniki. Tworząc neologizmy, wykorzystują m.in. charakterystyczny dla nazw miejsc formant *-ownia*. W ten sposób powstały derywaty *pejsownia* i *żydownia*:

*Byłoby to na **pejsowni** to byłoby bicie piany (Ł);*

*Na **żydowni** ma być 30 lub 31 rzędów krzesel (W).*

Tabela 1

Sposoby umniejszania wartości stadionu rywala na forach internetowych

Sposób deprecjacji	Miejsce występowania	
	www.forum.lksfans.pl	http://ewidzew.pl/forum
przekształcenia oficjalnej nazwy	-	+
przekształcenia nieoficjalnej nazwy	+	-
eksponowanie (nietypowych) rozwiązań architektonicznych	-	+
eksponowanie wyglądu i funkcjonalności stadionu	+	+
odniesienia do innych obiektów	-	+
jawne formy agresji językowej	+	+
retoryka antysemicka	+	+

Źródło: Opracowanie własne.

***

Językowa kreacja stadionu piłkarskiego na forach internetowych obejmuje informacje na temat jego wyglądu, funkcjonalności, lokalizacji, a przede wszystkim użytkowników, tj. kibiców i zawodników, dla których jest miejscem zmagania sportowych. To właśnie ten ostatni element pozwala najlepiej uwypuklić opozycję *swój vs. obcy*. Wzajemna nienawiść obu środowisk rzutuje na spolaryzowany obraz stadionów: własnego i wrogiego.

Co oczywiste, obiekt uznawany za swój przedstawiany jest w zdecydowanej większości pozytywnie, z kolei opisując stadion przeciwnika, szuka się mankamentów. Z rzadka elementy infrastruktury sportowej klubu, z którym internauta sympatyzuje, podlegają pejoratywnej aksjologizacji. Dzieje się tak, gdy jakiś aspekt odbiega od normy, np. jest niekompletny – jak stadion z jedną trybuną, bądź nie spełnia oczekiwań kibiców – np. ma zbyt małą pojemność, ewentualnie pod jakimś względem zdecydowanie odstaje od areny klubu z drugiej części miasta. Dostrzeżono zdecydowanie więcej środków służących wyrażeniu oceny negatywnej stadionu rywala niż zaprezentowaniu pochlebnej opinii o własnym obiekcie. Autorzy postów korzystają z wielu sposobów wartościowania: istotną rolę odgrywają leksyka i grafia, nie brakuje też środków stylistycznych, zwłaszcza peryfraz i metafor, odnotować trzeba również wyrażanie waloryzowania na poziomie słowotwórczym. Przez wiele wpisów przewija się ironia. Nierzadko do odczytania motywacji określiń wrogiego klubu wymagana jest wiedza pozajęzykowa.

E. Kołodziejek (2015, 110), opisując subkulturę kibiców, zauważa: „Można zaryzykować stwierdzenie, że [...] najistotniejszą, najsilniejszą więzią społeczną łączącą członków tej grupy jest nie tyle kibicowanie własnej drużynie, ile wojna z kibicami drużyny przeciwnej”. Powyższa analiza pokazała, że owa walka może odbywać się na forach internetowych, przybierając postać agresji werbalnej. Nadrzędnym celem jest poniżenie obcego obiektu, a co za tym idzie – osób wokół niego skupionych – i jednocześnie gloryfikowanie własnego, co pokrywa się z ustaleniami M. Peisert (2004, 156), że do głównych funkcji agresywnych działań językowych zaliczyć trzeba wyrządzenie szkody odbiorcy przez pomniejszenie jego statusu. Wspólne wyśmiewanie wszystkiego, co jest związane z wrogiem, służy także umacnianiu więzi wewnątrz wspólnoty kibiców skupionych wokół jednego klubu.

BIBLIOGRAFIA

- Bańko, M. 2009. *Słownik peryfraz, czyli wyrażen omownych*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.
- Bieszke, Ł. 2012. „Obraz świata i wartości wyznawane przez kibiców w kibicowskich hymnach i innych pieśniach plemiennych”. W *Futbol w świecie sztuki*, red. J. Ciechowicz, i W. Moska. Gdańsk: Nadbałtyckie Centrum Kultury w Gdańsku, Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego, 440–446.
- Bieszke, Ł. 2018. *«Jesteśmy elitą – nie thumem, w sercach nosimy dumę...» czyli o środkach perswazyjnych na flagach kibiców klubów piłkarskiej ekstraklasy*. Gdańsk: Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego.
- Burska, K. 2019. „Określenia antysemickie w dyskursie kibicowskim (na przykładzie Łodzi)”. *Acta Universitatis Lodzianensis. Folia Linguistica* 53: 67–78.
- Burska, K. 2020. *«Dajdaje», «parowy» i «galerianki» – o określeniach piłkarzy i kibiców zwaśnionych klubów*. W *Słowo. Struktura – znaczenie – kontekst*, red. E. Szkudlarek-Śmiechowicz, A. Wierzbicka, i E. Olejniczak. Łódź: Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, 95–116.
- Burski, J. 2015. „Pomiędzy realnym a skonstruowanym. Antysemityzm kibicowski”. W *Modern futbol a świat kibiców*, red. R. Kossakowski, J. Kurowski, i J. Nowakowski. Pszczółki: Wydawnictwo Orbis Exterior, 227–242.

- Gileta-Klepka, K. 2015. «Boże chroń fanatyków». Wartości deklarowane przez kibiców w oprawach meczowych. W *Idee i wartości w języku i kulturze*, red. I. Matusiak-Kempa, i A. Naruszewicz-Duchlińska, Olsztyn: Instytut Filologii Polskiej Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie, 139–151.
- Grochala, B. 2021. „Dyskurs wykluczenia w sporcie”. W *Nie/porozumienie, nie/tolerancja, w(y)kluczenie w języku i kulturze*, red. E. Biłas-Pleszak, A. Rejter, K. Sujkowska-Sobisz, i W. Wilczek. Katowice: Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, 109–120.
- Kępka, I. 2012. „Językowa kreacja przyjaciela i wroga w przyśpiewkach kibiców Arki Gdynia i Lechii Gdańsk”. W *Futbol w świecie sztuki*, red. J. Ciechowicz, i W. Moska. Gdańsk: Nadbałtyckie Centrum Kultury w Gdańsku, Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego, 447–461.
- Kępka, I. 2013. „Barwy klubów piłkarskich jako nośnik wartości – na podstawie przyśpiewek kibiców piłki nożnej ekstraklasy”. W *Barwa w języku, literaturze i kulturze. T. 4*, red. E. Komorowska, i D. Stanulewicz. Szczecin: Volumina.pl Daniel Krzanowski, 177–187.
- Kępka, I. 2015. „Nasi i obcy, czyli o językowych kreacjach przyjaciół i wrogów w przyśpiewkach kibiców Legii Warszawa i Polonii Warszawa”. W *Polszczyzna regionalna. Cz. 8*, red. D. Czyż. Ostrołęka: Ostrołęckie Towarzystwo Naukowe im. Adama Chętnika, Zespół Kolegiów Nauczycielskich, 151–162.
- Kołodziejek, E. 2005. *Człowiek i świat w języku subkultur*. Szczecin: Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego.
- Kołodziejek, E. 2006. „My chcemy gola!» O komunikacji językowej w subkulturze kibiców piłkarskich”. W *Retoryka codzienności. Zwyczaje językowe współczesnych Polaków*, red. M. Marcjanik. Warszawa: Trio, 332–351.
- Kościółek, Sz. 2014. „Efekt nowego stadionu w polskiej Ekstraklasie piłkarskiej w latach 2007–2014”. W *Młodzi o sporcie 2014. Organizacja i marketing imprez sportowych*, red. K. Nessel, i E. Wszendybył-Skulska. Kraków: Katedra Zarządzania w Turystyce Uniwersytetu Jagiellońskiego, 99–116.
- Kucia, M., i B. Wilczyńska. 2014. „Antysemityzm stadionowy. Analiza i interpretacja zjawiska”. *Media i Społeczeństwo* 4: 171–200.
- Kuczmera, D. 2019. „ŁKS – serce sportu Łodzi. Tak pisał Przegląd Sportowy nr 23 z 11 czerwca 1927 roku.”. <https://dzienniklodzki.pl/lks-serce-sportu-lodzi-tak-pisal-przeglad-sportowy-nr-23-z-11-czerwca-1927-roku/ar/13977869> (18 stycznia 2023).
- Peisert, M. 2004. *Formy i funkcje agresji werbalnej. Próba typologii*. Wrocław: Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego.
- Puzynina, J. 1992. *Język wartości*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.
- Rutkowski, M. 2007. *Nazwy własne w strukturze metafory i metonimii*. Olsztyn: Wydawnictwo Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego.
- Sikora, K. 2019. „«Żydy» i «psy» w stadionowym języku nienawiści”. *LingVaria* 14(27): 79–89. SJP PWN – *Słownik języka polskiego PWN*. <https://sjp.pwn.pl> (18 stycznia 2023).
- SS – *Słownik slangu Miejski.pl*. <https://www.miejski.pl> (18 stycznia 2023).
- Straś, E. 2001. „Peryfrazy w środkach masowego przekazu (na materiale prasy polskiej i rosyjskiej)”. W *Konfrontacje języków słowiańskich na poziomie leksyki, słowotwórstwa i składni*, red. P. Czerwiński przy współpr. M. Borek. Katowice: Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, 102–110.
- Zdunkiewicz-Jedynak, D. 2021. „Żydki, gudłaje, parchy i inne wyrazy haniebne. Antysemityzm odcisnięty w dawnej i współczesnej leksyce polskiej”. *Poradnik Językowy* 10: 51–55.

WYKAZ ŹRÓDEŁ

Ł – www.forum.lksfans.pl

W – <http://ewidzew.pl/forum>

„Us” vs. the „Other” in football fans’ discourse – on the example of the terms of ŁKS and Widzew Łódź stadiums used on the Internet forums

Keywords: fans, stadium, us – other, Internet forum

ABSTRACT

One of the planes of competition between sports fans is the infrastructure that the clubs they support have at their disposal. The aim of the article is to present the linguistic ways of describing stadiums: one’s own and the opponent’s, with particular emphasis on evaluative measures. The exemplification material comes from the official internet forums of fans of two feuding clubs in Łódź: Widzew Łódź and Łódzki Klub Sportowy. The content analysis method was used. Over 8.5 thousand posts were analyzed. 180 different terms relating to the stadium were extracted. The linguistic creation of a football stadium on the Internet forums includes information about its appearance, functionality, location and, above all, users, i.e. fans and players. These elements serve to highlight the opposition “Us” vs. the “Other”. Describing their own stadium, fans pay attention to its official and unofficial nomenclature, architectural solutions used, capacity of the facility and how it looks. During creating the image of the hostile team’s sports arena, intentional transformations of official and unofficial names of stadiums, emphasizing unusual constructions, aesthetics of the facility, associations with other buildings, ironic references to well-known and widely valued stadiums become important. Many forms are the examples of linguistic aggression, as well as signs of the use of anti-Semitic phrases, typical of the Łódź fan community. Ridiculing everything related to the enemy serves to strengthen the bond within the community of fans gathered around one club. The mutual hatred of Widzew Łódź and Łódzki Klub Sportowy fans results in a polarized image of stadiums: their own and the enemy’s. There were definitely more means of expressing a negative assessment of the opponent’s stadium than presenting a flattering opinion about one’s own arena. The authors of posts use many ways of evaluating: not only lexis plays an important role, but also graphics, there is no shortage of stylistic means, especially periphrases and metaphors, there is also valorization at the word formation level. In many the examples we can see the irony. It is very important to have non-linguistic knowledge to decipher the motivation of many analyzed phrases describing the opponents.